

REGLUGERÐ

um Grænmetisverzlun landbúnaðarins og mat og flokkun á garðávöxtum.

1. gr.

Framleiðsluráð landbúnaðarins hefur á hendi yfirstjórn solumála matjurta- og gróðurhúsaframleiðslu landsins, þar með talin stjórn og rekstur Grænmetisverzlunar landbúnaðarins. Framleiðsluráð getur falið sérstakri nefnd manna stjórn verzlunarinnar að meira eða minna leyti í umboði sínu. Framleiðsluráð ræður framkvæmdastjóra, er annast daglega stjórn Grænmetisverzlunarinnar, og ræður hann annað starfsfólk fyrirtækisins eftir þörfum.

Endurskoðendur Grænmetisverzlunarinnar skulu vera tveir, annar tilnefndur af Framleiðsluráði landbúnaðarins, en hinn skipaður af landbúnaðarráðherra.

2. gr.

Grænmetisverzlun landbúnaðarins hefur með höndum heildsölu á innlendum kartöflum og garðávöxtum. Einnig gróðurhúsaframleiðslu eftir ákvörðun Framleiðsluráðs. Enn fremur sér verzlunin, í umboði landbúnaðarráðuneytisins, um innflutning þessara vörutegunda og heildsölu þeirra eftir því sem ráðuneytið felur henni.

Grænmetisverzlun landbúnaðarins kaupir innlendar kartöflur og grænmeti af framleiðendum, eftir því sem ástæður leyfa. Skal hún svo sem fært þykir veita móttöku að haustinu kartöflum og gulrófum frá þeim héruðum, sem erfiðast eiga um flutning að vetrarlagi. Þó skal taka tillit til vörugæða á þann hátt, að láta betri vöru sitja fyrir þeirri lakari.

3. gr.

Grænmetisverzlun landbúnaðarins skal ávallt fylgjast vel með uppskeruhorfum, uppskeru og birgðum af kartöflum og öðrum matjurtum í landinu, svo hægt sé að stilla innflutningi á vörum þessum svo í hóf, að hann ekki torveldi sölu á innlendri framleiðslu.

4. gr.

Þegar svo mikil uppskera er af innlendum kartöflum, að útlit er fyrir að úrvals kartöflur og I. fl. kartöflur seljist ekki að fullu til manneldis, getur landbúnaðarráðherra, eftir tillögum Framleiðsluráðs, bannað sölu á II. flokks kartöflum til neyzlu.

5. gr.

Grænmetisverzlun landbúnaðarins ber að athuga á hvern hátt sé hagkvæmast að gera verðmætan þann hluta kartöflurframleiðslunnar, sem ekki selst til manneldis hverju sinni, og að gera þær ráðstafanir þar að lútandi, er tiltækilegastar þykja.

6. gr.

Grænmetisverzlun landbúnaðarins skal sjá um, eftir því sem unnt er, að ávallt sé völ á heilbrigðu, völdu innlendu útsæði. Skal hún þess vegna sjá um stofnræktun úrvals kartöflutegunda og leita um það samráðs og samstarfs við tilraunaráð jarðræktar og tilraunabúin, og síðan semja við einstaka framleiðendur um ræktun útsæðis af þeim stofnum. Skal ræktun þessi háð ströngu heilbrigðiseftirliti.

7. gr.

Grænmetisverzlun landbúnaðarins skal, í samráði við framleiðsluráð, stuðla að því, að markaðurinn nýtist sem allra bezt, og að fullnægt verði sanngjörnum óskum framleiðenda og neytenda. Skipuleggja skal dreifingu og sölu þannig, að komist verði

hjá óþörfum flutningum. Grænmetisverzlunin skal á allan hátt beita sér fyrir bættri 96 meðferð vörunnar, svo sem með því að stuðla að byggingu á góðum geymsluhúsum 16. júlí á hentugum stöðum, þar sem aðstaða sé til fullkominnar flokkunar og annarrar meðferðar vörunnar, svo að hún verði sem seljanlegust og komist óskemmd og sem best til neytenda.

Skal Grænmetisverzlunin kynna sér hliðstæða starfsemi og hér um ræðir í nágrannalöndunum, svo og úrræði til lausnar þeim vandkvæðum, er skapast þegar framleiðslan er meiri en neyðluþörfin innanlands, sbr. 4. gr.

8. gr.

Grænmetisverzlun landbúnaðarins skal sjá um útgáfu fræðslurita um ræktun, tegundaval, meðferð og neyðlu matjurta. Skal í þeim efnum hafa viðræður við félag garðræktarmanna, svo og neytendasamtök landsins og samtök smásöluverzlana.

9. gr.

Landbúnaðarráðherra skipar aðalmatsmann, er vinnur að mati kartaflna og annarra matjurta í Reykjavík, og leiðbeinir um mat á öðrum stöðum.

Lögreglustjórar skipa matsmenn á helztu framleiðslu- og markaðsstöðum utan Reykjavíkur, eftir því sem þörf krefur. Laun matsmanna skulu ákveðin af ráðherra.

10. gr.

Allar innlendar kartöflur, sem seldar eru til manneðis, skulu aðgreindar í þrjá flokka: Úrvalsflokk, I. flokk og II. flokk.

11. gr.

Verzlunum er óheimilt að selja kartöflur í öðrum flokki en þeim, sem matsreglur ákveða. Sé vafi á því, í hvaða flokki selja skuli kartöflur, skal leita um það úrskurðar hlutaðeigandi matsmanns, en selja þær ella sem II. flokks vöru. Allar kartöflur, sem seldar eru í smásöluverzlunum, skulu greinilega auðkenndar með merkjum á umbúðum eða á annan hátt, svo að auðsætt sé, hvers flokks þær eru. Heiti tegundar (afbrigði) skal tilgreint á kartöflum, sem metnar hafa verið í úrvalsflokk og I. flokk.

Á tímabilinu frá því að uppskera hefst og til 20. september ár hvert, er heimilt að selja kartöflur, gulrófur og gulrætur af nýrri uppskeru án mats eða flokkunar, nema annað sé ákveðið af ráðherra, eftir tillögum Framleiðsluráðs.

12. gr.

Matsmenn skulu undirrita vottorð um flokkun á þeim kartöflum, sem þeir meta. Þar skal tilgreina flokk og auk þess tegundaheiti á kartöflum, sem metnar eru í úrvalsflokk og I. flokk, nafn framleiðanda eða seljanda, framleiðslustað, magn (sekkjafjölda) og hvenær mat hefur farið fram. Gjöld fyrir matsvottorð ákveður ráðherra. Sá, sem mats óskar, lætur matsmanni í té ókeypiss nægilega aðstoð við matið.

13. gr.

Mat á kartöflum fer þannig fram, að matsmaður skoðar að minnsta kosti tíunda hvern poka af hverri tegund, séu þeir 50 eða fleiri. Ef sama matsgerð nær til kartaflna frá fleiri en einum framleiðanda, skal þess jafnan gætt, að skoða hlutfallslega jafnmikið frá hverjum um sig og ekki minna en tvo poka frá hverjum þeirra. Þegar metið er minna magn en 50 pokar, ber að skoða fimmta hvern poka. Við mat skal jafnan tæma kartöflurnar úr þeim pokum, sem skoðaðir eru.

96

16. júlí

14. gr.

Ráðherra ákveður og auglýsir eftir tillögum Tilraunaráðs jarðræktar, með nægum fyrirvara, hverjar tegundir skulu teljast til úrvalsflokks og I. flokks. Við mat á kartöflum skal fullnægt eftirfarandi atriðum, eftir því sem frekast er unnt:

Úrvalsflokkur: Í úrvalsflokki mega aðeins vera þessar allar beztu matarkartöflur, sem auðvelt er að þekkja af útliti, fullkomlega aðgreindar og hreinar tegundir. Stærðin skal vera sem jöfnust og þyngd ekki minni en 30 g. Kartöflurnar skulu vera þurrar, heilbrigðar, vel hirtar og fallegar útlits. Grænar, sprungnar og verulega hýðis-skemmdar kartöflur mega ekki vera saman við.

Fyrsti flokkur: Hreinar tegundir af kartöflur, sem ekki komast í úrvalsflokk, með tilgreindu heiti, góðar til matar, þurrar og líta vel út. Af öðrum tegundum má ekki vera meira en 3%, enda hafi þær sama hýðislit og aðaltegundin. Stærðin skal vera sem jöfnust. Lágmarksþyngd 25 g. Kartöflurnar mega ekki vera grænar né skemmdar af myglu, bleytu, rotnun eða frosti. Kláði og minni háttar skemmdir mega ekki vera yfir 3%.

Annar flokkur: Aðrar kartöflur en þær, sem teljast í úrvalsflokki og I. flokki, ef þær eru hæfar til manneldis og fullnægja eftirfarandi skilyrðum: Kartöflurnar skulu vera þurrar, þyngd ekki minni en 20 g. Grænar kartöflur hverfandi fáar og hýðisskemmdar skulu ekki vera áberandi. Sjúkdómar, skemmdir eða ágallar mega samtals ekki vera yfir 5%.

15. gr.

Allar kartöflur skal afhenda í þurrum, heilum og þrifalegum pokum, þyngd 25 eða 50 kg nettó eftir því sem Grænmetisverzlun landbúnaðarins ákveður. Skal vera vel saumað fyrir pokana og gerð á horn. Merkja skal pokana með þar til gerðum litarmerktum spjöldum. Merkisþjöld á úrvalsflokki skulu vera auðkennd með bláum lit, sem kemur fram sem borði á ská yfir merkimiðann. Á I. flokki með rauðum og á II. flokki með grænum lit. Á spjöldin skal letra, öðrum megin: Nafn flokks og auk þess tegundarheiti, ef um úrvalsflokk eða I. flokk er að ræða, en hinum megin: Nafn og heimili framleiðanda (eða seljanda). Enn fremur skal gefa upplýsingar um, í hvers konar jarðvegi kartöflurnar eru ræktaðar (sandjarðvegi, leirjarðvegi, moldarjarðvegi, mýrarjarðvegi o. s. frv.), ef þess er óskað.

16. gr.

Verði ágreiningur milli seljanda og matsmanna út af mati, sker yfirmat úr. Tilnefnir landbúnaðarráðuneytið einn sérfróðan mann í yfirmat, en hlutaðeigandi matsmaður getur stöðvað sölu þeirra kartaflna, sem krafizt er yfirmats á, unz úrskurður yfirmats er fenginn. Kostnað við yfirmat skal sá greiða, er yfirmatsins óskar, nema að undirmati verði breytt honum í hag um 10% eða meira. Þá greiði Grænmetisverzlun landbúnaðarins yfirmatskostnaðinn.

17. gr.

Matsmenn skulu hafa eftirlit með því að vörur séu eigi seldar ómetnar, og skal þeim heimilt að skoða kartöflubirgðir verzlana, þegar þurfa þykir. Seljanda skal skylt að láta matsmönnum í té upplýsingar og aðstoð við skoðunina.

18. gr.

Þegar kartöflur eru auglýstar til sölu skal jafnan tilgreina hvers flokks þær eru, svo og tegundaheiti, ef átt er við úrvalsflokk eða I. flokk.

19. gr.

96

Landbúnaðarráðuneytið annast um útgáfu leiðarvísis um mat og flokkun á 16. júlí kartöflum. Skal þar lýst helztu tegundum (afbrigðum), svo og kvillum og göllum, sem koma til greina við flokkunina. Skal leiðarvísi þessum útbýtt ókeypis.

20. gr.

Kostnað við framkvæmd mats skal greiða af innkomnum matsgjöldum, ákveðnum af landbúnaðarráðherra. Getur ráðherra ákveðið hver annast um innheimtu gjaldsins og greiðslu til matsmanna.

21. gr.

Kartöflumatsmenn skulu meta gulrófur og gulrætur á sama hátt og kartöflur (sbr. 13. gr.).

Við mat á gulrófum skal fullnægt eftirfarandi atriðum, eftir því sem frekast er unnt:

1. flokkur: Hreinar, gallalausar, jafnar og svipaðar að útliti, innan hvers afbrigðis, ræturnar lítið greindar, þyngd 200—500 g.

2. flokkur: Eins og 1. flokkur, en mega vera ójafnar að stærð og lögun, þyngd ekki undir 100 g, lítið gallaðar.

Um gulrófurnar skal búið í þurrum, heilum og þrifalegum pokum, þyngd 40 kg nettó. Pokarnir skulu greinilega merktir nafni og heimilisfangi framleiðanda, ásamt flokkunarmerki og heiti afbrigðis. Trénaðar gulrófur eða skemmdar af maðki eða bórskortu teljast ekki markaðsvara. Heldur ekki gulrófur, sem óbragð reynist að af völdum varnarlyfja, né þær, sem vegna sveppa eða annarra sjúkdóma eru óhæfar til geymslu.

22. gr.

Við mat á gulrótum skal fullnægja eftirfarandi skilyrðum, eftir því sem frekast er unnt:

Úrvalsflokkur: Hreinar, jafnar, hrufulausar og sem líkastar að lögun og útliti, þyngd ekki undir 80 g.

1. flokkur: Eins og úrvalsflokkur, en þyngd ekki undir 40 g.

2. flokkur: Lítið gallaðar, þyngd ekki undir 20 g.

Um gulrætur skal búið í þurrum, heilum og þrifalegum pokum, þyngd 25 eða 50 kg nettó.

Pokarnir skulu greinilega merktir nafni og heimilisfangi framleiðanda og flokkunarmerki. Gulrætur, sem af völdum þrúgu- eða bikarsvepps, eða annarra sjúkdæma, eru óhæfar til geymslu, teljast ekki markaðshæfar.

23. gr.

Um kálskurð af gulrófum og gulrótum o. fl. skal farið eftir fyrirmælum matsmanna.

24. gr.

Hagnaði þeim, sem verða kann af rekstri Grænmetisverzlunar landbúnaðarins, skal verja til tryggingar rekstri stofnunarinnar og til eflingar matjurtaæktinni í landinu samkvæmt nánari ákvörðun landbúnaðarráðherra, að fengnum tillögum Framleiðsluráðs landbúnaðarins.

Reglugerð þessi, sem sett er samkvæmt lögum nr. 94 frá 5. júní 1947, um Framleiðsluráð landbúnaðarins, verðskráningu, verðmiðlun og sölu á landbúnaðarvörum

96 o. fl., og lögum nr. 40 frá 4. apríl 1956, um breyting á þeim, staðfestist hér með til 16. júlí að öðlast gildi þegar í stað, og birtist til eftirbreytni öllum þeim, er hlut eiga að máli. Jafnframt er úr gildi felld reglugerð um mat og flokkun á kartöflum frá 9. apríl 1954.

Landbúnaðarráðuneytið, 16. júlí 1956.

Steingrímur Steinþórsson.

Árni G. Eylands.

97
16. júlí

J A R Ð R Æ K T A R S A M Þ Y K K T

fyrir Ræktunarsamband Austur-Barðastrandarsýslu.

1. gr.

Ræktunarsambandið nær yfir félagssvæði Búnaðarfélags Geiradalshrepps, Búnaðarfélags Reykhólahrepps, Búnaðarfélags Gufudalshrepps og Búnaðarfélags Múlahrepps í Austur-Barðastrandarsýslu, og eru þessi búnaðarfélög aðilar að jarðræktarsamþykktinni.

2. gr.

Framkvæmdastjórn ræktunarsambandsins skipa 5 menn og skulu þeir kosnir til þriggja ára. Kosningin fer þannig fram, að Búnaðarfélag Reykhólahrepps kýs 2 menn í framkvæmdastjórn, en hvert hinna búnaðarfélaganna 1 mann.

Úr stjórninni ganga í fyrsta sinn stjórnarnefndarmenn Búnaðarfélags Geiradalshrepps og Búnaðarfélags Gufudalshrepps, annað árið báðir stjórnarnefndarmenn Búnaðarfélags Reykhólahrepps og þriðja árið stjórnarnefndarmaður Búnaðarfélags Múlahrepps, og síðan eftir sömu röð.

Framkvæmdastjórnin velur sér formann og skiptir að öðru leyti með sér verkum.

3. gr.

Formaður framkvæmdastjórnar kallar stjórnina til fundar, þegar honum þykir þess þörf eða stjórnarnefndarmaður óskar þess.

Ræktunarsambandið heldur aðalfund fyrir 15. apríl ár hvert, og sé hann fulltrúafundur, skipaður 14 fulltrúum, kosnum á aðalfundum búnaðarfélaganna þannig, að Búnaðarfélag Reykhólahrepps kýs 5 fulltrúa og hvert hinna 3.

Stjórn ræktunarsambandsins boðar fund með nægum fyrirvara og getur helztu fundarefna. Hún leggur fram endurskoðaða reikninga ræktunarsambandsins fyrir fundinn til samþykktar.

Framkvæmdastjórnin ber ábyrgð fyrir aðalfundi Búnaðarsambands Vestfjarða.

4. gr.

Ræktunarsambandið myndar stofnsjóð til vélakaupa að upphæð kr. 300 þúsund — þrjú hundruð þúsund —. Stofnfjár sjóðsins skal aflað þannig:

1. Búnaðarfélögin á sambandssvæðinu leggja fram sem óafturkræft framlag $\frac{1}{4}$ hluta stofnfjárins.
2. Búnaðarsamband Vestfjarða leggur fram $\frac{1}{4}$ hluta stofnfjárins.
3. Ríkissjóður helming stofnfjárins, er greiðist sem framlag til kaupa á ræktunarvélum, er sambandið kaupir samkvæmt þeim lögum og reglum, er um það gilda, jafnótt og vélar og verkfæri eru keypt.

Í stofnsjóð falla einnig tekjur af ákvæðisvinnu og aðrar tekjur, er sjóðnum kunna að áskotnast.